

Lietuvos Respublikos finansų ministerija
Lietuvos bankas
FINTECH Lietuva grupė
Lietuvos bankų asociacija
Lietuvos prekybos pramonės ir amatų rūmų asociacija
Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba
Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas
Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija
Vytauto Didžiojo universitetas
Fintech Hub LT

<https://www.lb.lt/lt/mokejimu-taryba>
<http://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/finansu-rinku-politika/mokejimu-taryba>

Galimybių studija

2019 04 18
Vilnius

Momentiniai mokėjimai Lietuvoje: standartizavimas ir plėtojimo kryptys

Momentinių mokėjimų integracijos į verslo ir viešojo administravimo procesus užduoties grupės ataskaita

Turinys

Įvadas.....	3
Santrauka	4
1. Momentinių mokėjimų apibrėžtis	6
2. Momentinių mokėjimų pradžia Lietuvoje ir ES.....	8
2.1. MPT pasirengimas momentiniams mokėjimams.....	8
2.2. Momentiniais mokėjimais pagrįstų produktų iniciatyvos.....	9
3. Momentinių mokėjimų panaudojimo atvejai	10
3.1. Momentinių mokėjimų suderinimo aspektai	12
3.2. Momentiniai mokėjimai versle ir viešajame sektoriuje	14
Priedai.....	16

Santrumpos

AMI-Pay – Patariamoji grupė dėl mokėjimų rinkos infrastruktūros (angl. *Advisory Group on Market Infrastructures for Payments*)

BLE – ryšio *Bluetooth low energy* technologija

EPC – Europos mokėjimų taryba

ES – Europos Sąjunga

ERPB – Mažmeninių euro mokėjimų taryba

IBAN – mokėjimo sąskaitos numeris pagal tarptautinio banko sąskaitos numerio standartą

MPT – mokėjimo paslaugų teikėjas

NFC – ryšio *near field communication* technologija

QR – dviejų dimensijų brūkšninio kodo technologija (angl. *quick response code*)

RTP – prašymo pervesti lėšas (angl. *request-to-pay*) paslauga

SCT – SEPA kredito pervedimas

SCT Inst – SEPA momentinis kredito pervedimas

SEPA – bendra mokėjimų eurais erdvė (angl. *Single Euro Payments Area*)

SPL – ECP pakaitinių mokėjimo sąskaitos identifikatorių nustatymo schema (angl. *SEPA Proxy Lookup scheme*)

Įvadas

Mokėjimų taryba momentinių mokėjimų temos ėmėsi siekdama nubrėžti tolesnės suderintos momentinių mokėjimų plėtros Lietuvoje gaires. 2018 m. pradžioje Mokėjimų taryba tarp trijų 2018 m. nagrinėtinų temų išrinko ir temą „Momentinių mokėjimų integracija į verslo ir viešojo administravimo procesus“. Jai nagrinėti buvo sudaryta užduoties grupė (toliau – Grupė)¹, o 2018 m. balandžio 25 d. Mokėjimų tarybos posėdyje patvirtintas Grupės veiklos tikslas ir darbų planas.

Tikslas – išanalizuoti momentinių mokėjimų galimybes ir jų pritaikymo būdus praktikoje, nustatyti trūkstamus standartizavimo elementus, suformuoti rekomendacijas (neprivalomas) verslui ir viešajam sektoriui.

Šioje ataskaitoje pateikiami Grupės nustatyti momentinių mokėjimų plėtrai aktualūs momentinių mokėjimų pritaikymo arba naudojimo atvejai, ES iniciatyvos momentinių mokėjimų srityje, preliminarūs ir nebaigtiniai reikalavimai mokėjimo paslaugų teikėjams, verslo ir viešojo administravimo subjektams, siekiant pritaikyti momentinius mokėjimus praktiniam panaudojimui. Ataskaitoje apibrėžtos rekomendacijos MPT, kurie teikia ar rengiasi teikti momentinių mokėjimų paslaugą.

Šioje ataskaitoje Grupė suformulavo pasiūlymus, kuriuos teikia Mokėjimų tarybai pritarti.

---

¹ Grupės sudėtis pateikiama 3 priede.

Santrauka

Momentiniai mokėjimai tapo nauja mokėjimų plėtros kryptimi tiek Europoje, tiek visame pasaulyje. Lėšų pervedimo tarp sąskaitų skirtinguose MPT per kelias sekundes paslaugos tampa siektinu mokėjimo standartu daugelyje šalių – Jungtinėje Karalystėje, Pietų Afrikos Respublikoje, Australijoje, Singapūre, Švedijoje, Danijoje, Norvegijoje, Lenkijoje, Meksikoje, JAV, Šveicarijoje ir kt. Prie šio sąrašo prisijungė ir euro zonos šalys, kur momentiniai mokėjimai sulaukė rinkos dalyvių ir ES institucijų palaikymo.

Ataskaitoje momentiniais mokėjimais laikomi kredito pervedimai, populiariai dar vadinami pavedimais, kurie vykdomi pagal EPC valdomą SEPA SCT Inst (angl. *SEPA Instant Credit Transfer*) schemą. Visuomenėje momentiniai mokėjimai gali būti siejami su įspūdžiu, kurį sudaro mokėjimų inicijavimas įvairiomis priemonėmis (išmaniuoju telefonu, mokėjimo kortele, interneto naršyklėje). Tačiau ataskaitoje kalbama tik apie kredito pervedimus, kurių pagrindinės savybės – vykdymas visą parą visomis metų dienomis, kai lėšos įskaitomos į gavėjo sąskaitą net ir kitame MPT per daugiausiai 10 sekundžių, bei naudojama jiems vykdyti parengta infrastruktūra.

ES momentinių mokėjimų naudojimo pradžia laikytina 2017 m. lapkričio 21 d., kai įsigaliojo bendros momentinių mokėjimų eurais taisyklės ir pradėjo veiklą būtina infrastruktūra. Tuo metu užtikrinti momentinių mokėjimų įvykdymą tarp skirtingų MPT buvo parengtos mokėjimo sistemos 7 euro zonos valstybėse, tarp jų ir Lietuvos banko mokėjimo sistema CENTROLINK.

Lietuvoje momentinių mokėjimų, kaip paslaugos, įdiegimo koordinavimą pažymėjo tarpusavio sutarimo memorandumas. Pagrindiniai 6 bankai Lietuvoje ir Lietuvos bankas 2017 m. lapkričio 20 d. sutarė imtis veiksmų siekdami plėsti momentinius mokėjimus ir pradėti teikti momentinių mokėjimų paslaugą klientams per 2 metus. 2019 m. pradžioje momentinių mokėjimų paslaugą klientams teikė 2 bankai (vienas iš jų tik gavėjams) ir viena elektroninių pinigų įstaiga.

ES ir Lietuvos bankai dar rengiasi teikti momentinių mokėjimų paslaugas savo klientams. Nors jau pusė ES MPT yra registravęsi kaip galintys vykdyti ir gauti momentinius mokėjimus, tačiau tai žymi tik jų prisijungimą prie momentinius mokėjimus vykdančių mokėjimo sistemų. Dauguma MPT dar neteikia momentiniais mokėjimais grindžiamų paslaugų savo klientams.

Momentinių mokėjimų potencialui išnaudoti SEPA erdvėje iniciatyvų imtasi tiek nacionaliniu lygmeniu, tiek ir visos euro zonos mastu. Momentiniai mokėjimai suderinti su QR, NFC technologijomis ir pakaitinių mokėjimo sąskaitos identifikatorių nustatymo ar prašymo pervesti lėšas (toliau – RTP) paslauga gali būti plačiai naudojami dažniausiai atliekamuose mokėjimuose – mažmeniniuose mokėjimuose. Prie standartizavimo ir suderinimo ES mastu klausimų dirba EPC ir ERPB darbo grupės. Tikslinga sulaukti ES standarto ir nekurti nacionalinio siekiant sujungti minėtas technologijas ir RTP paslaugą su momentiniais mokėjimais ir pritaikyti dažniau atliekamais mokėjimams.

Tarp Grupės įvardintų potencialių momentinių mokėjimų panaudojimo atvejų šiame momentinių mokėjimų plėtros etape labiausiai palaikomas jų pritaikymas asmenų tarpusavio pervedimams, taip pat atsiskaitymui už prekes ir paslaugas smulkiojo ir vidutinio verslo segmente, atsiskaitymui už elektroninės prekybos sandorius. Kai verslo ir viešojo sektoriaus subjektai yra didelio skaičiaus mokėjimų gavėjai, momentiniai mokėjimai gali duoti daugiausiai naudos, kai jie suderinami su QR,

NFC ar BLE technologijomis ir RTP paslauga, supaprastinančiomis mokėjimų inicijavimą. Tai suteikia gerą patirtį mokėtojams, o gavėjai gali optimizuoti veiklos procesus, pagerinti jų kokybę.

Momentinių mokėjimų naudojimo plėtrai svarbi kuo vienodesnė patirtis, su kuria susiduria mokėtojai ir gavėjai, inicijuodami ir gaudami šiuos mokėjimus. Grupė išskyrė 13 su momentiniais mokėjimais susijusių aspektų, kurie aktualūs ir pritaikomi visiems arba daugeliui įvardytų momentinių mokėjimų panaudojimo atvejų. Siekdama suderinti šiuos aspektus Grupė suformulavo poziciją dėl kiekvieno jų ir dėl daugelio pateikia rekomendacijas MPT ir Lietuvos bankui. Šie aspektai apima maksimalią pervedimo sumą, kainodarą atsižvelgiant į reguliavimą, sąskaitų pasiekiamumą momentiniams mokėjimams, kliento pasirinkimo tarp momentinio ir įprasto pervedimo praktiką, momentinio mokėjimo nurodymo suteikiamus pildyti laukus ir informacijos juose turinį bei formą, mokėtojo ir gavėjo informavimą apie įvykdytą mokėjimą ir duomenų pateikimą, palūkanoms apskaičiuoti taikytiną dieną. Išsamiai pozicijos ir rekomendacijos aprašytos 3.1 poskyryje ir 2 priede. Lietuvos bankui siūloma stebėti rekomendacijų įgyvendinimą šalies MPT bendruomenėje.

Sudėtingesniems momentinių mokėjimų panaudojimo atvejams, kai pasitelkiamos QR, NFC, BLE technologijos ir RTP paslauga, pasirengimas palies ne tik MPT, bet ir paslaugų naudotojus. Grupė suformulavo pradinius ir preliminarinius reikalavimus, kuriuos turėtų įgyvendinti tiek MPT, tiek ir verslo bei viešojo sektoriaus subjektai ar kiti susiję rinkos dalyviai, kad galėtų suteikti gerą patirtį mokėtojams ir gautų naudą dėl procesų optimizavimo ar verslo galimybių. Šie reikalavimai (3.2. poskyris) daugiausiai apima techninį pasirengimą.

Momentinių mokėjimų pritaikymas naudojimui tik išsibėgėja, ypač tuose segmentuose, kur reikalingi sudėtingesni sprendimai pritaikant ir standartizuojant technologijas bei susijusias paslaugas. Todėl rinkos dalyviai ir valstybės institucijos turi didelį suinteresuotumą sekti regione ir ES mastu vykdomus veiksmus ir pritaikyti bei įdiegti suderintus sprendimus bei standartus. Atsižvelgdami į tai, rinkos dalyvių atstovai Grupėje ir toliau palaikys ryšį, o Lietuvos bankas imsis koordinacinio vaidmens.

Grupė siūlo Mokėjimų tarybai:

Dėl momentinių mokėjimų aktualių suderinimo aspektų

- **pavesti Lietuvos bankui kasmet surinkti informaciją apie rekomendacijų laikymąsi ir pristatyti Mokėjimų tarybai bei prireikus MPT bendruomenei;**
- **pavesti Lietuvos bankui ne vėliau kaip po metų inicijuoti diskusiją dėl momentiniais mokėjimais galimos pervesti didžiausios sumos didinimo.**

Dėl momentinių mokėjimų naudojimo didinimo

- **pavesti Lietuvos bankui ir Finansų ministerijai informuoti visuomenę, privataus ir viešojo sektoriaus subjektus apie momentinių mokėjimų galimybes;**
- **pavesti Lietuvos bankui informuoti suinteresuotus rinkos dalyvius apie standartizavimo iniciatyvų ES pažangą ir prireikus koordinuoti tolesnius veiksmus Lietuvoje;**
- **rekomenduoti MPT aktyviai bendradarbiauti Lietuvoje ir Baltijos regione, kad būtų parengti ir pateikti gyventojams, įmonėms ir viešojo sektoriaus subjektams standartizuoti momentiniais mokėjimais pagrįsti produktai.**

1. Momentinių mokėjimų apibrėžtis

Momentinis mokėjimo įvykdymas visuomenėje gali būti siejamas su įvairiomis mokėjimo priemonėmis. Atsiskaitydami įvairiomis priemonėmis mokėtojai paprastai susidaro įspūdį, kad mokėjimas įvyko iš karto po kelių sekundžių ar retais atvejais – po kelių minučių. Pavyzdžiui, atsiskaitęs kortele mokėtojas gauna patvirtinimą, kad atsiskaitė, tačiau lėšos gavėjo sąskaitą pasiekia tik kitą darbo dieną arba net vėliau. Nedelsiant įvykdomo pervedimo įspūdį Lietuvoje palieka ir internetu inicijuoti pavedimai iš sąskaitos į sąskaitą tame pačiame MPT. Atsiradus programėlėms išmaniuosiuose įrenginiuose, per kurias galima tvarkyti sąskaitą ir inicijuoti mokėjimus, šie mokėjimai pradėti vadinti mobiliaisiais, o įvykdymo nedelsiant patirtis – tapatinama su momentiniais mokėjimais.

Siekdama aiškiai apibrėžti nagrinėjamą objektą Grupė parengė mokėjimų skirstymą pagal mokėtojo suvokiamą mokėjimo inicijavimo priemonę ir mokėjimui įvykdyti naudojamą infrastruktūrą bei susijusias vykdymo taisykles (1 pav.). Stulpeliuose įvardytos priemonės, kuriomis naudodamiesi mokėtojai gali inicijuoti mokėjimą, o eilutėse naudojama infrastruktūra mokėjimams įvykdyti. Kiekviename langelyje parodoma, kaip mokėjimą pavadintų mokėtojas (viršuje) ir kaip atrodytų MPT iš įvykdymo proceso (apačioje). Tokiu būdu išmaniuoju įrenginiu inicijuotas mokėjimas būtų mobilusis, bet momentiniu būtų vadinamas tik toks, kuris įvykdomas pagal SEPA momentinių mokėjimų taisykles ir jiems įvykdyti parengtą infrastruktūrą.

1 pav. Mokėjimų klasifikavimas pagal inicijavimo priemonę ir vykdymo infrastruktūrą.

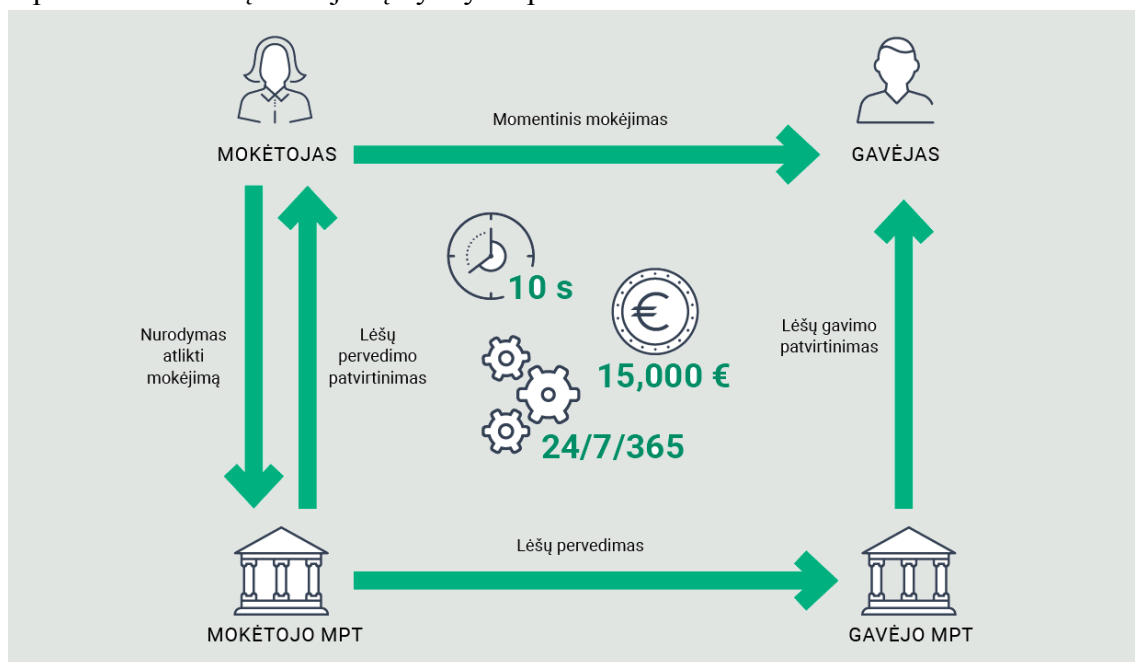
	Apps išmaniajame telefone	Internetinė bankininkystė	Kortelė kaip mokėjimo priemonė (neapsiribojama VISA/MasterCard kortelėmis)	Asmeninis nešiojamas daiktas (wearable)
Vidinė MPT sistema	Mobilusis mokėjimas	Internetinis mokėjimas	Atsiskaitymas kortele	Nuotolinis mokėjimas POS
	Vidinis mokėjimas	Vidinis mokėjimas	Vidinis mokėjimas	Vidinis mokėjimas
SEPA kredito pavedimų SCT infrastruktūra	Mobilusis mokėjimas	Internetinis mokėjimas	Atsiskaitymas kortele	Nuotolinis mokėjimas POS
	SEPA mokėjimas	SEPA mokėjimas	SEPA mokėjimas	SEPA mokėjimas
SCT Inst infrastruktūra	Mobilusis mokėjimas	Internetinis mokėjimas	Atsiskaitymas kortele	Nuotolinis mokėjimas POS
	Momentinis mokėjimas	Momentinis mokėjimas	Momentinis mokėjimas	Momentinis mokėjimas
Mokėjimo kortelių infrastruktūra	Mobilusis mokėjimas	Atsiskaitymas kortele	Atsiskaitymas kortele	Nuotolinis mokėjimas POS
	Atsiskaitymas kortele			Atsiskaitymas kortele

Pastaba. POS – prekybos vieta, kur atliekamas atsiskaitymas (iš angl. *point-of-sale*).

Grupės veikloje momentiniai mokėjimai yra kredito pervedimai, kurie vykdomi pagal EPC valdomą SCT Inst schemą². Kredito pervedimai yra mokėjimo paslauga, kai, vadovaudamasis mokėtojo pateiktu mokėjimo nurodymu, MPT, kuriame mokėtojas turi mokėjimo sąskaitą, perveda lėšas iš mokėtojo mokėjimo sąskaitos į gavėjo mokėjimo sąskaitą, visuomenėje populiariai dar vadinami „pavedimais“. Momentiniai mokėjimai pasižymi tokiomis savybėmis:

- Lėšų pervedimas atliekamas tarp sąskaitų – iš mokėtojo sąskaitos į gavėjo sąskaitą.
- Mokėjimas atliekamas labai greitai – lėšos pasiekia gavėjo sąskaitą ne vėliau kaip per 10 sekundžių.
- Lėšos į gavėjo sąskaitą įskaitomos iš karto.
- Pervedimai vykdomi tiek tarp sąskaitų pas tą patį MPT, tiek ir tarp sąskaitų pas skirtingus MPT, kurie įsipareigoję laikytis SCT Inst schemos reikalavimų.
- Mokėjimai vykdomi visą parą, visomis metų dienomis, įskaitant savaitgalius ir švenčių dienas.
- Nustatyta maksimali mokėjimo suma – 15 tūkst. eurų, bet rinkos dalyviai gali susitarti dėl didesnio limito.
- Mokėjimo nurodymo struktūra ir gavėjui pateikiamo išrašo struktūra – privalomi ir pasirenkamieji laukai – yra tokia pat, kaip ir įprasto SEPA kredito pervedimo (angl. *SEPA Credit Transfer, SCT*).

2 pav. Momentinių mokėjimų vykdymo procesas.

Šaltinis: Mokėjimų rinkos apžvalga 2018. Lietuvos bankas.

² <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/what-we-do/sepa-instant-credit-transfer>

SCT Inst schema yra pasirenkama. MPT neprivalo jos įgyvendinti ir gebėti vykdyti ir gauti momentinius mokėjimus pagal šią schemą. Be to, MPT gali pasirinkti ir pasirengti tik gauti momentinius mokėjimus, t. y. būtų pasiekiamiems gavėjo pusėje. Tada MPT klientai negali inicijuoti momentinių mokėjimų, bet gali juos gauti. Kai MPT sudaro sąlygas savo klientams inicijuoti ir gauti momentinius mokėjimus, jis yra visiškai pasiekiamas momentiniams mokėjimams.

2. Momentinių mokėjimų pradžia Lietuvoje ir ES

Momentinių mokėjimų pradžia sietina su ERPB³ nustatytu poreikiu turėti bendrą europinį sprendimą momentiniams mokėjimams eurais. Tuo tikslu EPC parengė SEPA momentinių kredito pervedimų taisyklių rinkinį, vadinamą schema, kuri įsigaliojo 2017 m. lapkričio 21 d.

Tuo pat metu Lietuvoje ir dar 7 euro zonos valstybėse buvo įdiegta momentinių mokėjimų infrastruktūra, kuri užtikrina momentinių mokėjimų įvykdymą tarp skirtingų MPT. 2017 m. lapkričio 21 d. Lietuvos banko mokėjimų sistema CENTROLink buvo parengta vykdyti momentinius mokėjimus ir nuo tada turi tiesioginę sąsają su įmonės *EBA Clearing* valdoma momentinių mokėjimų sistema RT1.

2.1. MPT pasirengimas momentiniams mokėjimams

Momentinių mokėjimų atsiradimui ir plėtrai paskatinti Lietuvos bankas ir šeši bankai Lietuvoje 2017 m. lapkričio 20 d. pasirašė memorandumą. Jame sutarta, kad trys komerciniai bankai⁴ momentinių mokėjimų inicijavimo ir gavimo paslaugą savo klientams pradės teikti per 2 metus. Kiti trys bankai⁵ pažadėjo per 2 metus pasirengti, kad jų klientai galėtų gauti momentinius mokėjimus.

Lietuvoje kai kurie MPT momentinius mokėjimus pradėjo teikti jau 2018 m., tačiau daugelis MPT, taip pat ir iš kitų ES valstybių dar nepasirengė teikti šią paslaugą klientams. Lietuvoje 2019 m. pradžioje momentinių mokėjimų paslaugą klientams teikė 2 bankai (vienas iš jų tik gavėjams) ir viena elektroninių pinigų įstaiga. EPC duomenimis, tuo pat metu maždaug pusė ES MPT iš 16 šalių buvo pasiekiami momentiniams mokėjimams, t. y. galėjo tik gauti arba ir gauti, ir inicijuoti šiuos mokėjimus. Tačiau dar nedaugelis jų sudarė galimybę savo klientams inicijuoti momentinius mokėjimus per suteikiamas priemones – internetinę bankininkystę ar išmaniają programėlę. Dauguma MPT dar bando savo vidaus sistemas, jų sąveiką su mokėjimo sistemomis ir kita infrastruktūra momentiniams mokėjimams vykdyti.

---

³ ERPB (angl. *Euro Retail Payments Board*) yra Europos Centrinio Banko moderuojamas forumas, kuriame mokėjimo paslaugų teikėjų ir mokėjimo paslaugų vartotojų atstovai sprendžia strateginio lygmens klausimus dėl euro mažmeninių mokėjimų rinkos.

⁴ AB SEB bankas, „Swedbank“, AB, Luminor Bank AB.

⁵ AB Šiaulių bankas, AB „Citadele“ bankas, „Danske Bank“ A/S Lietuvos filialas.

2018 m. toliau buvo plėtojama momentinių mokėjimų infrastruktūra. 2018 m. lapkričio mėn. Eurosystema savo sistemoje TARGET2 pradėjo teikti paslaugą tarpbankiniams momentinių mokėjimų pervedimams – TIPS. Taip pat pradėjo veikti SEPA pakaitinių identifikatorių nustatymo infrastruktūra (SPL)⁶, kuri kartu su prie jos prisijungusiomis pakaitinių identifikatorių duomenų bazėmis sudarytų galimybę pagal gavėjo iš bet kurios ES šalies telefono numerį ar elektroninio pašto adresą nustatyti jo sąskaitos, į kurią galima vykdyti momentinius mokėjimus, IBAN numerį. Tokią pakaitinių identifikatorių duomenų bazę parengė ir Lietuvos bankas. Ja gali naudotis tiek Lietuvos, tiek ir kitų šalių MPT. Kai kurie Lietuvoje veikiantys bankai rengiasi ja naudotis. Atsižvelgdamas į naudotojų poreikius Lietuvos bankas gali parengti pakaitinių identifikatorių duomenų bazės sąsają su SPL.

2.2. Momentiniais mokėjimais pagrįstų produktų iniciatyvos

Siekiant išplėtoti momentinių mokėjimų naudojimą jų pritaikymo mokėjimo produktams iniciatyvos vykdomos tiek nacionalinėse rinkose, tiek ir ES mastu. Momentiniai mokėjimai matomi ne tik kaip mokėjimai, kurie pakeis įprastus SEPA kredito pervedimus, bet ir kaip pritaikomi įvairiems mokėjimo atvejams, ir taptų alternatyva mokėjimo kortelėms bei kitoms mokėjimo priemonėms (tiesioginiam debetui, atsiskaitymui grynaisiais pinigais). Momentinių mokėjimų svarbą ES atspindi ir ECB vadovų bei aukštų ES politikų pareiškimai⁷. EPC ir ERPB formuoja darbo grupes su momentiniais mokėjimais susijusiems klausimams spręsti. Daugelyje šalių rinkos dalyvių bendruomenės (pvz.: Nyderlandų, Lietuvos, Estijos) diskutuoja dėl momentinių mokėjimų plėtos.

ES siekia, kad mokėtojas su jo MPT suteikta priemone momentiniams mokėjimams inicijuoti (pvz., programėle išmaniajame telefone) galėtų inicijuoti mokėjimą gavėjui, kuris naudojasi kito MPT paslaugomis (ir net yra kitoje ES valstybėje). Paprasčiausias būtų atvejis, kai momentinio mokėjimo inicijavimas atliekamas žinant gavėjo mobiliojo telefono numerį, pagal kurį pasinaudojant pakaitinių identifikatorių nustatymo infrastruktūra sužinomas gavėjas ir jo mokėjimo sąskaitos IBAN. Sudėtingesni atvejai – momentinio mokėjimo suformavimas pagal QR kodą arba NFC ar BLE ryšiu perduotą informaciją – reikalauja QR ir NFC ar BLE perduodamos informacijos standartizavimo, kad mokėtojo MPT išmanioji programėlė galėtų nuskaityti QR kodą arba NFC ar BLE informaciją ir suformuoti tinkamą nurodymą momentiniam mokėjimui inicijuoti. Momentinių mokėjimų plėtra taip pat siejama su RTP paslaugos standartizavimu ir plėtojimu.

ES lygmeniu suburtos darbo grupės siekia nustatyti suderinamumo, tarpusavio sąveikumo ir standartizavimo reikalavimus, kuriais remiantis būtų galima momentinius mokėjimus pritaikyti įvairiems mokėjimo atvejams, įskaitant ir tada, kai mokėtojas ir gavėjas iš skirtingų ES valstybių. EPC apimtyje veiklą baigia suinteresuotų rinkos atstovų grupė, rengianti Tarpusavio suderinamumo

⁶ EPC valdo SEPA pakaitinių identifikatorių nustatymo schemą (angl. *SEPA Proxy Lookup scheme*, SPL). Jos taisyklėse nustatyta, kaip prisijungti ir naudotis šia paslauga. Paslauga gali naudotis tiek MPT, tiek prisijungti kiti pakaitinių identifikatorių nustatymo paslaugos teikėjai. SPL techniniu teikėju pasirinkta įmonė „EquensWorldline“. Daugiau informacijos: <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/document-library/rulebooks/sepa-proxy-lookup-spl-scheme-rulebook>

⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-18-6687_en.htm

gaires mobiliuoju įrenginiu inicijuotiems SCT ir SCT Inst⁸. Jos indėliu pasinaudos ir darbą pratęs ERPB veiklos apimtyje suburta darbo grupė, kuri nagrinės momentinių mokėjimų pritaikymą prekybos vietoje (angl. *point of interaction*, POI)⁹ ir kuri apima ir elektroninę prekybą. Be to, EPC sudarė suinteresuotų šalių darbo grupę dėl RTP paslaugos¹⁰.

Grupės nuomone, tikslinga sulaukti ES lygmens standartizavimo iniciatyvų išvadų ir panaudoti jas plėtojant momentinius mokėjimus šalyje. Kartu reikėtų sudaryti galimybes atlikti momentinius mokėjimus į kitas ES šalis, įskaitant ir mokėjimus pas prekybininkus kitose ES šalyse, kurios įdiegs atitinkamus standartus. Nacionalinio standarto kūrimas ir diegimas gali turėti įtakos dviguboms sąnaudoms, nes labai tikėtina, kad nacionalinį standartą gali tekti keisti ir pritaikyti prie ES standarto.

3. Momentinių mokėjimų panaudojimo atvejai

Momentiniai mokėjimai gali būti panaudojami įvairiais atvejais, kai svarbus skubus lėšų pervedimas. Gavėjui naudinga, kai lėšos per kelias sekundes po mokėjimo inicijavimo pasiekia jo mokėjimo sąskaitą ir jis iš karto gali jomis naudotis. Mokėtojui taip pat gali būti aktualus skubus lėšų pervedimas, kai svarbu atsiskaityti, t. y. lėšos pasiektų gavėjo sąskaitą, iki nustatyto termino.

Grupė įvardijo momentinių mokėjimų panaudojimo atvejus pagal pasirinktą metodiką ir įvertino juos pagal aktualumą. Šiame pratime buvo aprašyta 16 mokėjimo atvejų (1 priedas), kur momentiniai mokėjimai galėtų būti panaudojami. Iš jų 6 mokėjimo atvejai buvo atrinkti kaip rinkoje aktualūs šiuo metu. Tai gali būti laikoma nuoroda mokėjimų rinkos dalyviams, kur nukreipti pastangas pritaikant momentinius mokėjimus gyventojų, įmonių ir viešojo sektoriaus subjektų panaudojimui.

Momentinių mokėjimų panaudojimo atvejų įvardijimas rėmėsi suskirstymu, kokiam segmentui priklauso mokėtojas ir gavėjas. Šie segmentai yra:

- fiziniai asmenys arba vartotojai, klientai (angl. *person*, P, arba *customer*, C);
- verslo subjektai (angl. *business*, B);
- viešojo sektoriaus subjektai, valstybės institucijos (angl. *government*, G).

Konkrečių mokėjimų pavyzdžiai tarp šiems segmentams priklausančių mokėtojų ir gavėjų pateikiami 1 lentelėje.

⁸ <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/search?kb%5B0%5D=tags%3A4801&node=15996>

⁹ https://www.ecb.europa.eu/paym/retpaym/shared/pdf/Mandate_of_the_working_group_on_instant_payments_at_the_POI.pdf?680d70f0fd69516234bf8e1616038aca

¹⁰ <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/document-library/other/terms-reference-request-pay-multi-stakeholder-group-rtp-msg>

1 lentelė. Momentinių mokėjimų galimybių pavyzdžiai pagal mokėtojų ir gavėjų segmentą

Gavėjas Mokėtojas	Fizinis asmuo (P arba C)	Verslas (B)	Viešasis sektorius (G)
Fizinis asmuo (P arba C)	<ul style="list-style-type: none"> Greitas lėšų pervedimas (gavimas) Naudojant programėlę Grynųjų pinigų pakaitalas 	<ul style="list-style-type: none"> Smulkiroje prekyboje, teikiant paslaugas Elektroninėje prekyboje Integravimas su esama mokėjimų kortelėmis įranga Grynųjų pinigų pakaitalas Alternatyva mokėjimo kortelėms mažmeninėje prekyboje Įmokos už paslaugas Inicijavimo standartizavimas QR, BLE, NFC, POS API 	<ul style="list-style-type: none"> Įmokos VMI, muitinei, „Sodrai“ ir pan., kai būtina pateikti informaciją
Verslas (B)	<ul style="list-style-type: none"> Darbo užmokesčio mokėjimas Lėšų pervedimas už gražintas prekes 	<ul style="list-style-type: none"> Skubūs mokėjimai už prekes ir paslaugas Grynųjų pinigų pakaitalas 	<ul style="list-style-type: none"> Mokėjimai VMI, muitinei, „Sodrai“ ir pan., kai būtina pateikti informaciją
Viešasis sektorius (G)	<ul style="list-style-type: none"> Darbo užmokesčio mokėjimas Pašalpų mokėjimas 	<ul style="list-style-type: none"> Mokesčių permokų gražinimas 	<ul style="list-style-type: none"> Mokėjimai VMI, muitinei, „Sodrai“ ir pan., kai būtina pateikti informaciją Mokesčių permokų gražinimas

Iš aprašytų 16 momentinių mokėjimų panaudojimo atvejų daugiausiai buvo tokių, kai gavėjas yra verslo subjektas – 8; 6 – kai gavėjas fizinis asmuo; 2 – kai gavėjas valstybės institucija.

Vertindami momentinių mokėjimų panaudojimo atvejų aktualumą Grupės nariai įvardijo 13, iš kurių buvo atrinkti 6 šiuo metu rinkoje aktualūs.

2 lentelė. Vertinimo metu atrinkti aktualūs momentinių mokėjimų panaudojimo atvejai.

Atvejo Nr.	Atvejis
1	P2P mokėjimai išmaniuoju telefonu
2	P2P mokėjimai inicijuojant mokėjimą internetinėje bankininkystėje / MPT klientų aptarnavimo vietoje
3	C2B mokėjimai smulkaus verslo atstovams (pvz., turguje) naudojant QR kodą, BLE,

	NFC ar pan. technologijas
4	C2B mokėjimai smulkaus verslo atstovams (pvz., turguje), naudojant pakaitinius identifikatorius (pvz., telefono numerį)
5	C2B elektroninė prekyba ir kiti nuotoliniai mokėjimai
6	C2B, B2B, G2B mokėjimai inicijuojami naudojant RTP paslaugą

3.1. Momentinių mokėjimų suderinimo aspektai

Siekdama kuo vienodesnės momentinių mokėjimų panaudojimo patirties, su kuria susidurtų gyventojai, verslo įmonės ir valstybės institucijos, Grupė suformulavo poziciją dėl 13 aktualių su momentiniais mokėjimais susijusių aspektų. Dalyje šių aspektų Grupė pateikia rekomendacijas MPT, kurie teikia arba teiks momentinių mokėjimų paslaugas Lietuvoje. Šie suderinimo aspektai pritaikomi visiems arba daugeliui įvardintų momentinių mokėjimų panaudojimo atvejų.

Išsamus su momentiniais mokėjimais susijusių aktualių 13 aspektų aprašymas ir Grupės pozicijos bei rekomendacijos dėl jų pateikiamos 2 priede. Apibendrintos pozicijos (pasviruoju šriftu) ir rekomendacijos dėl šių aspektų pateikiamos 3 lentelėje.

3 lentelė. Apibendrintos pozicijos ir rekomendacijos dėl momentinių mokėjimų aktualių suderinimo aspektų.

Aspektas	Grupės pozicija ir (arba) rekomendacijos
Didžiausia galima SCT Inst pavedimo suma	<i>Šiuo metu nėra poreikio susitarti dėl didžiausios galimos mokėjimo sumos didinimo</i> <i>Klausimas bus persvarstytas po vienu metų atsižvelgiant į rinkos poreikius arba anksčiau, jei bus keliamas EPC</i> <i>Mažesnio mokėjimo sumos limito nustatymas yra kiekvieno MPT sprendimas</i> LB: inicijuoti svarstymą dėl poreikio susitarti dėl didžiausios galimos sumos didinimo
Kainos nustatymas remiantis Tarptautinių mokėjimų reglamentu (924/2009) (tarptautinio ir vietinio mokėjimo kaina turi būti tokia pati)	<i>Tarptautinių mokėjimų reglamento (924/2009) kontekste SCT ir SCT Inst nėra laikomi atitinkamais mokėjimais, todėl jų įkainiai gali skirtis.</i> <i>Momentinių mokėjimų kainodara turėtų būti ne blogesnė nei įprastų SEPA kredito pervedimų, siekiant momentinių mokėjimų plėtros. Tačiau paslaugų kainodara yra kiekvieno MPT pasirinkimas.</i>
SCT Inst pasiekiamos sąskaitos	MPT: sudaryti sąlygas visiems savo klientams automatiškai gauti SCT Inst mokėjimus į visas atidarytas mokėjimo sąskaitas (be kliento aktyvių veiksmų)
Kliento pasirinkimas tarp SCT ir SCT Inst	MPT: siūlyti klientui SCT Inst kaip standartinį mokėjimą (default), jei SCT Inst galima naudoti mokėtojo inicijuojamam

	mokėjimui ir SCT Inst kainodara nėra blogesnė nei SCT
Informacija mokėtojui apie SCT Inst pasiekiamas sąskaitas (kaip sužinoti, ar pasiekiamos)	<i>Vietoj inicijuoto SCT Inst negali būti automatiškai atliekamas SCT be atskiro mokėtojo patvirtinimo</i> MPT: sudaryti galimybes mokėtojui prieš inicijuojant SCT Inst matyti, ar gavėjo MPT priima SCT Inst; MPT: nedelsiant informuoti mokėtoją, jeigu inicijavus SCT Inst paaiškėja, kad gavėjo sąskaita nėra pasiekiamas SCT Inst
SCT Inst inicijavimas neapsiribojant pakaitiniu identifikatoriumi, galimybė įversti bet kokio SCT Inst pasiekiamo gavėjo IBAN	MPT: sudaryti galimybę mokėtojui bent vienu kanalu (pvz., interneto banke) inicijuoti SCT Inst mokėjimus pagal bet kokios šalies gavėjo, pasiekiamo SCT Inst mokėjimams, IBAN sąskaitos numerį, neapsiribojant LT IBAN.
Lietuviškų raidžių naudojimas SCT Inst mokėjimuose	<i>SCT Inst mokėjimuose turi būti sudaryta galimybė naudoti lietuviškas raides</i> LB: keisti SCT susitarimą dėl lietuviškų raidžių naudojimo papildant SCT Inst paslauga
Klientams pateikiamų pildyti laukų aibė inicijuojant SCT Inst	MPT: sudaryti galimybę atliekant SCT Inst mokėjimą užpildyti tokią pačią laukų aibę kaip ir atliekant SCT tame pačiame mokėjimo inicijavimo kanale, jeigu SCT Inst schema palaiko tokius laukus
Informacijos perdavimas pagal įmokų techninę specifikaciją	MPT: naudoti įmokų techninę specifikaciją SCT Inst mokėjimuose tais atvejais, kai šią specifikaciją naudoja SCT mokėjimuose; MPT: sudaryti sąlygas įmonėms gauti informaciją iš SCT Inst laukų taip pat, kaip ir iš SCT laukų, kai gaunant įmokas naudojama įmokų techninė specifikacija
Siuntėjo (mokėtojo) ir gavėjo informavimas apie įvykdytą SCT Inst	<i>Gavėjo informavimas pranešimu nedelsiant po lėšų įskaitymo pagal SCT Inst sukuria gavėjui pridėtinę vertę, ir kiekvienas MPT pasirenka informavimo paslaugos teikimo sąlygas.</i> MPT: siūlyti mokėtojams informavimą nedelsiant apie mokėjimo įvykdymo būklę kaip standartinę paslaugą
Mokėtojo duomenų pateikimas gavėjui	<i>Kai prekybininkui nedelsiant po gautų lėšų įskaitymo pateikiamas pranešimas apie tai, šiame pranešime turėtų būti pateikiama tik gauta lėšų suma;</i> <i>Kai mokėtojo ir gavėjo MPT yra prisijungę prie susitarimo dėl gavėjui aktualios informacijos operacijai atpažinti pateikimo suderintame SCT Inst nurodymo lauke, nedelsiant po gautų lėšų įskaitymo gavėjui pateikiamame pranešime gali būti pateikiama ši informacija.</i>
Palūkanoms apskaičiuoti taikoma diena (angl. <i>value date</i>)	Kredito įstaigos: laikytis AMI-Pay grupės ¹¹ sutartos geriausios rinkos praktikos dėl palūkanoms apskaičiuoti taikomos dienos

¹¹ AMI-Pay – Patariamoji grupė dėl mokėjimų rinkos infrastruktūros (angl. *Advisory Group on Market Infrastructures for Payments*), kurioje Eurosisistema ir mokėjimų rinkoje aktyvūs paslaugų teikėjai keičiasi nuomonėmis dėl inovacijų ir harmonizavimo mokėjimų srityje, taip pat su mokėjimais susijusių Eurosisistemos paslaugų.

3.2. Momentiniai mokėjimai versle ir viešajame sektoriuje

Momentiniai mokėjimai gali būti naudingi verslo ir viešojo sektoriaus subjektams gaunant mokėjimus ir suteikti gerą patirtį mokėtojams, kai taikomos technologijos, supaprastinančios mokėjimų inicijavimą. Šios technologijos užtikrina automatinį mokėjimo nurodymo suformavimą mokėtojo sąsajoje (pvz., mobiliojoje programėlėje) ir mokėtojui belieka tik patvirtinti mokėjimą. Automatinis mokėjimo nurodymo suformavimas užtikrina teisingą duomenų (gavėjo pavadinimo, sąskaitos numerio, paskirties, kitų mokėjimo nurodymo laukų, kuriais perduodama gavėjui reikalinga informacija) suvedimą. Ir dėl to gavėjui paprasčiau sugretinti ir užskaityti mokėjimus automatizuotu būdu savo vidaus sistemose – kas už ką moka.

Šiuo metu dažniausiai įvardijamos ir jau taikomos technologijos mokėjimo nurodymui inicijuoti – QR kodas, NFC ir BLE. Be to, šalia šių technologijų labai svarbi ir RTP paslauga. Tai paslauga, kai mokėtojui persiunčiamas pranešimas su norimo gauti mokėjimo duomenimis. Šiuo metu daugelis MPT siūlo tokią paslaugą mobiliosiose programėlėse savo klientams P2P mokėjimams atlikti. Tačiau ši paslauga daug naudingesnė, kai RTP prašymai būtų pateikiami mokėtojui į kitą MPT, ir tai galėtų daryti verslo ir viešojo sektoriaus subjektai.

Vertindama su minėtų technologijų ir RTP paslaugos pasitelkimu inicijuotų momentinių mokėjimų panaudojimo potencialą ir naudą, Grupė apsvarstė ir parengė preliminarinius ir nebaigtinius reikalavimus, kuriais remiantis būtų galima toliau plėtoti mokėjimo produktus C2B ir C2G segmentuose. Visų šiems momentinių mokėjimų panaudojimo atvejams reikalingų elementų grupė nerengė tiek dėl ES mastu vykdomų iniciatyvų susijusiems standartams nustatyti, tiek ir dėl klausimo sudėtingumo ir tam reikalingo laiko stokos.

4 lentelė. Su momentinių mokėjimų naudojimu C2B ir C2G segmentuose susiję preliminarūs reikalavimai, kai pasitelkiamos QR, NFS, BLE technologijos ir prašymo mokėti paslauga.

Reikalavimas	Kam aktualu
Naudojant QR kodą, iš jo turi būti išgaunama visa reikalinga informacija, kuri sudedama į mokėjimo nurodymą. Tokiu atveju nebelieka poreikio tikrinti mokėjimo nurodymo informacijos (pvz., įmokos kodo atliekant mokėjimus į Valstybinės mokesčių inspekcijos surenkamąsias sąskaitas). Tas taikytina ir kai mokėjimo nurodymas suformuojamas pasitelkus kitą technologiją ar RTP paslaugą.	Gavėjui Mokėtojo MPT QR kodo ir kitų technologijų teikėjams RTP paslaugos teikėjui
Gavėjas turi būti pasirengęs suformuoti tinkamą QR kodą arba RTP prašymą su visa jam reikalinga informacija. RTP prašymo formavimo išsamius reikalavimus nustatytų šios paslaugos teikėjas.	Gavėjui QR kodo teikėjams RTP paslaugos

	teikėjui
QR kodą momentiniam mokėjimui inicijuoti gavėjas gali pasirengti formuoti, net jeigu naudojasi MPT paslaugomis, kuris nesudaro galimybių savo klientams inicijuoti momentinį mokėjimą pagal QR kodą. Svarbu, kad gavėjo MPT būtų pasirengęs gauti momentinius mokėjimus.	Gavėjui
Kai mokėtoju suformuojamas mokėjimo nurodymas, jam neturi būti leidžiama keisti mokėjimo nurodymo duomenų. Mokėtojas tik patvirtintų mokėjimą arba jį atmetų. Mokėjimo nurodyme gali būti leidžiama keisti pervedimo sumą, jeigu mokėjimo pobūdis numato jos pasirinkimą (pvz., aukojimo suma).	Mokėtojo MPT Mokėtoju
Automatiškai suformuotas momentinis mokėjimas gali būti atliekamas į sąskaitą kitame MPT. Dėl to gali skirtis mokėtoju taikomas įkainis už momentinio mokėjimo įvykdymą (kaina gali būti didesnė). Tada svarbu tinkamai informuoti vartotoją.	Mokėtojo MPT Mokėtoju
QR kodas ir pateiktas RTP prašymas turėtų turėti galiojimo terminą. Tai sietina su tuo, kad su QR kodu ir RTP prašymu pateikta informacija gali pasikeisti laikui bėgant.	Gavėjui Gavėjo MPT Mokėtojo MPT QR kodo teikėjams RTP paslaugos teikėjui
Gavėjo vidinės informacinės sistemos turi būti pritaikytos realiu laiku apdoroti gautą informaciją apie įvykdytus momentinius mokėjimus, kad leistų pabaigti pirkimą arba paslaugos teikimą (angl. <i>check-out</i>). Tai taikytina ir viešojo sektoriaus subjektams, teikiantiems paslaugas gyventojams ir (arba) įmonėms.	Gavėjui Gavėjo vidaus IT sistemų (ERP sistemų) plėtotojams
Gavėjo vidinės informacinės sistemos turi būti parengtos paimti iš MPT realiu laiku informaciją apie gautus mokėjimus (sąskaitos išrašo pokyčius). Gavėjas ir MPT gali susitarti dėl informavimo paslaugos, kai pateikiamas pranešimas apie gautą momentinį mokėjimą gavėjui per pasirinktą kanalą.	Gavėjui Gavėjo MPT Gavėjo vidaus IT sistemų (ERP sistemų) plėtotojams
QR kodas turėtų būti toks, kad mokėtojai galėtų vizualiai atpažinti, kad QR kodas skirtas suformuoti mokėjimo nurodymą, pagal kurį bus vykdomas momentinis mokėjimas, pavyzdžiui, QR kode užrašyta „SEPA INST“.	QR kodo teikėjams Mokėtoju

Priedai

1 priedas

Momentinių mokėjimų panaudojimo atvejai pagal lėšų gavėją

Lentelėse vartojamos sąvokos suprantamos taip:

1. Bankas – visi MPT
2. Tarpbankinis mokėjimas – mokėjimas tarp MPT
3. Banko padalinys – MPT padalinys

1.1 lentelė. Momentinių mokėjimų panaudojimo atvejai, kai gavėjas yra fizinis asmuo (P arba C)

Klausimai			Gavėjas – fizinis asmuo (P2P, B2C, G2C)					
1.	Mokėjimo atvejo (<i>use case</i>) pavadinimas	Įvardijamas konkretus mokėjimo atvejis.	<u>P2P</u> mokėjimai pavedimu (banko padalinys arba internetinė bankininkystė)	<u>P2P</u> mokėjimai mobiliuoju tel.	<u>P2P</u> mokėjimai mobiliuoju tel., inicijuojamas naudojant RTP (<i>request to pay</i>). Inicijuoti mokėjimą padeda gavėjo atsiųstas mokėjimo prašymas – nuoroda, kurią paspaudus suformuojamas mokėjimo nurodymas.	<u>P2P</u> mokėjimai atliekami per MIP (mokėjimo iniciavimo paslauga).	<u>B2C</u> mokėjimai pavedimu (banko padalinys arba internetinė bankininkystė)	<u>G2C</u> mokėjimai pavedimu (banko padalinys arba internetinė bankininkystė)

2.	Mokėjimo atvejo (<i>use case</i>) procesas nenaudojant momentinių mokėjimų paslaugos	Aprašomas dabartinis mokėjimo atvejo procesas, įvardijama šiuo metu naudojama mokėjimo paslauga. Jei mokėjimo atvejo šiuo metu rinkoje nėra, tai nurodoma.	Vidinis ir tarpbankinis SEPA kredito pervedimas. Pildoma mokėjimo forma, naudojamas IBAN sąskaitos numeris.	Vidinis ir tarpbankinis SEPA kredito pervedimas inicijuotas programėle.	Šį sprendimą Lietuvoje siūlo bankai vidiniams mokėjimams. RTP nuoroda gali būti siunčiama mokėtojo pasirinktu būdu (pvz.: SMS, el. paštu ir kt.), tačiau kito banko programėlė (<i>apps</i>) nėra suderinama.	Nevyksta. MPT MIP teikimui bus pasiruošę 2019 m. (naujiena).	Vidinis ir tarpbankinis SEPA kredito pervedimas. Pildoma mokėjimo forma, naudojamas IBAN sąskaitos numeris. Bankai turi tam skirtą paslaugą (pvz., DU išmokėjimui), kai pateikiamas sugrupuotų mokėjimų paketas.	Vidinis ir tarpbankinis SEPA kredito pervedimas. Pildoma mokėjimo forma, naudojamas IBAN sąskaitos numeris.
3.	Galimas mokėjimo atvejo (<i>use case</i>) procesas naudojant momentinių mokėjimų paslaugą	Aprašomas procesas, kaip pasikeistų mokėjimo atvejis pritaikius momentinių mokėjimų paslaugą.	Vidinis ir tarpbankinis SCT Inst mokėjimas. Svarbu, kad mokėtojo ir gavėjo bankas dalyvautų SCT Inst schemeje. Pildoma mokėjimo forma – naudojamas IBAN sąskaitos numeris arba SPL (<i>Standardised Proxy Lookup</i>). Panaudojamumo atžvilgiu SPL paslaugoje priimtinausiai atrodytų susiejimas su el. pašto adresų knyga, kur galima pasirinkti gavėją,	Vidinis ir tarpbankinis SCT Inst mokėjimas. Svarbu, kad mokėtojo ir gavėjo bankas dalyvautų SCT Inst schemeje. Turi būti paprastas inicijavimas programėlėje (<i>apps</i>), reikalinga tarpbankinė SPL paslauga. Gavėjas	Vidinis ir tarpbankinis SCT Inst mokėjimas. RTP nuoroda suderinama tarpbankiniu lygmeniu – atvira schema.	Analogiškai, kaip ir P2P mokėjimai pavedimu (banko padalinyje, internetine bankininkyste arba mobiliuoju įrenginiu), tik mokėjimo inicijavimas vykdomas iš trečio MPT.	Vidinis ir tarpbankinis SCT Inst mokėjimas. Pildoma mokėjimo forma – naudojamas IBAN sąskaitos numeris arba SPL.	Vidinis ir tarpbankinis SCT Inst mokėjimas. Pildoma mokėjimo forma – naudojamas IBAN sąskaitos numeris arba SPL.

			nes tel. nr., kaip ir IBAN, suvedimas iš atminties sudėtingas.	galėtų užsisakyti „push notification“ žinutę, kad informaciją apie gautas lėšas gautų iš karto.				
4.	Sprendžiama problema (nauda)	Įvardijama sprendžiama problema arba gaunama nauda mokėtojams (gavėjams) mokėjimo atvejuje, jei būtų naudojama momentinių mokėjimų paslauga.	Poreikis lėšas gauti nedelsiant, grynųjų pakaitalas.	Poreikis lėšas gauti nedelsiant, grynųjų pakaitalas.	Poreikis lėšas gauti nedelsiant, grynųjų pinigų pakaitalas. Išsprendžiama problema, kai mokėtojas turi pats suvesti mokėjimo duomenis.	Poreikis lėšas gauti nedelsiant, grynųjų pinigų pakaitalas.	Poreikis lėšas gauti nedelsiant, pvz., DU išmokėjimas darbuotojams, draudimo išmokos, permokų gražinimas.	Poreikis lėšas gauti nedelsiant, pvz.: DU, socialinio draudimo išmokos (pašalpos), permokų gražinimas.
5.	Patirtis kitose valstybėse	Pateikiama informacija apie momentinių mokėjimų paslaugos pritaikymą mokėjimo atvejui kitose valstybėse (jeigu yra atitikmuo).		Danija, Švedija, JK				

6.	Ko reikia, kad momentinių mokėjimų paslauga būtų plačiai pritaikyta mokėjimo atvejui arba standartizacijos poreikis	Jei žinoma, įvardijamos priežastys, dėl kurių galimai nepavyktų momentinių mokėjimų paslaugą plačiai pritaikyti mokėjimo atvejui arba poreikis standartizacijai	SCT Inst pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai. Tarpbankinė SPL paslauga apima ir el. pašto adresus.	SCT Inst pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai. Reikalinga tarpbankinė SPL paslauga.	RTP nuorodos veikimo tarpbankiniu lygmeniu standartizavimas . SCT Inst pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai.	API sąsajų pritaikomumas SCT Inst paslaugai.	SCT Inst pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai.	SCT Inst pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai.
7.	Kita	Pateikiama kita svarbi informacija.	LT rinkoje yra tarpbankinio SPL (<i>Standardised Proxy Lookup</i>) kūrimo iniciatyvos.	LT rinkoje yra tarpbankinio SPL (<i>Standardised Proxy Lookup</i>) kūrimo iniciatyvos.				

1.2 lentelė. Momentinių mokėjimų panaudojimo atvejai, kai gavėjas juridinis asmuo verslo subjektas (B)

Klausimai			Gavėjas – juridinis asmuo (C2B, B2B, G2B)							
1.	Mokėjimo atvejo (<i>use case</i>) pavadinimas	Įvardijamas konkretus mokėjimo atvejis.	<u>C2B</u> el. prekyba ir kiti nuotoliniai mokėjimai. Banko padalinys (internetinė bankininkystė).	<u>C2B</u> mokėjimai smulkaus verslo atstovams (pvz., turguje). Mobilus mokėjimas, naudodama s SPL (<i>Standardised Proxy Lookup</i>)	<u>C2B</u> mokėjimai smulkaus verslo atstovams (pvz., turguje). Mobilus mokėjimas, naudojamas QR, BLE, NFC ar kita.	<u>C2B</u> mokėjimas per MPT programėlę (<i>apps</i>) telefone užsakovo fizinio asmens juridiniam asmeniui už prekes (paslaugas)	<u>C2B, B2B, G2B</u> mokėjimai inicijuojami naudojant RTP (<i>Request to pay</i>). Inicijuoti mokėjimą padeda gavėjo atsiųstas mokėjimo prašymas – nuoroda, kurią paspaudus suformuojamas mokėjimo nurodymas.	<u>B2B</u> Banko padalinys arba internetinė bankininkystė	<u>B2B</u> mokėjimas užsakovo juridinio asmens juridiniam asmeniui už prekes (paslaugas)	<u>G2B</u> Banko padalinys arba internetinė bankininkystė
2.	Mokėjimo atvejo (<i>use case</i>) procesas nenaudojant momentinių mokėjimų paslaugos	Aprašomas dabartinis mokėjimo atvejo procesas, įvardijama šiuo metu naudojama mokėjimo	Vidinis ir tarpbankinis SEPA kredito pervedimas (rankinis arba automatizuotas mokėjimo apdorojimas gavėjo	Mokėjimo kortelės, gryniesi pinigai	Mokėjimo kortelės, gryniesi pinigai	Pirkėjas sumoka per banką, praneša apie tai užsakovui telefonu, elektroniniu paštu, per	E. sąskaita (dalinis atitikmuo) QR arba BAR kodo atsiuntimas su sąskaita arba į el. paštą.	Vidinis ir tarpbankinis SEPA kredito pervedimas. Pildoma mokėjimo forma, naudojamas IBAN	Pirkėjas sumoka per banką, praneša apie tai užsakovui telefonu, elektroniniu paštu, per	Vidinis ir tarpbankinis SEPA kredito pervedimas. Pildoma mokėjimo forma, naudojamas IBAN

		<p>paslauga. Jei mokėjimo atvejo šiuo metu rinkoje nėra, tai nurodoma.</p>	<p>pusėje). Bank link paslauga (tik banko viduje). MIP (mokėjimo inicijavimo paslauga). Mokėjimo kortelės.</p>			<p>Facebook pranešimų programėlę (Facebook Messenger) ar kitomis priemonėmis ir laukia, kai užsakovas praneš, kad pinigų gavo (čia dažniausiai dar procesų grandinėje dalyvauja buhalteris, jei kalbame apie bent šiek tiek didesnes įmones). Tik tada įvyksta sandorio užbaigimo procedūra, dažniausiai taip būna tik kitą dieną.</p>	<p>Veikia tik tuose MPT, kurių programėlės (<i>apps</i>) skaito QR kodą.</p>	<p>sąskaitos numeris. Gali būti pateikiamas ir sugrupuotų SCT mokėjimų failas.</p>	<p>Facebook pranešimų programėlę (Facebook Messenger), ar kitomis priemonėmis ir laukia, kai užsakovas praneš, kad pinigų gavo (tai dažniausiai vyksta įtraukiant į procesą buhalterius ar kitus atsakingus asmenis, kurie gali prisijungti prie banko). Tik tada įvyksta sandorio užbaigimo procedūra, dažniausiai taip būna tik kitą dieną.</p>	<p>sąskaitos numeris. Gali būti pateikiamas ir sugrupuotų SCT mokėjimų failas.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--

3.	Galimas mokėjimo atvejo (<i>use case</i>) procesas naudojant momentinių mokėjimų paslaugą	Aprašomas procesas, kaip pasikeistų mokėjimo atvejis pritaikius momentinių mokėjimų paslaugą.	Vidiniai ir tarpbankiniai SCT Inst (prisijungusie ms prie schemos MPT). Gali pasikeisti (pvz., lėšų prekybininkui užtikrinimas) MIP modelis el. prekyboje. Prekybininkas turi gauti pranešimą apie lėšų įskaitymą, kad būtų baigtas pirkimas (<i>check-out</i>) ir klientas gautų pirkinį.	Mokėjimas inicijuotas naudojantis tarpbankine SPL paslauga. Vidiniai ir tarpbankiniai SCT Inst (prisijungus iems prie schemos MPT). Prekybininkas gali užsisakyti pranešimų gavimą (<i>push notification</i>) apie įskaitytą į sąskaitą mokėjimą arba nuolat tikrinti sąskaitą.	Mokėjimas inicijuojamas taikant QR, BLE, NFC ar kitą technologiją. Vidiniai ir tarpbankiniai SCT Inst (prisijungus iems prie schemos MPT), pvz., mokėtojas išmaniuoju telefonu nuskaito QR kodą ir jo MPT programėlėje (<i>apps</i>) suformuoja mas nurodymas pervesti lėšas. Mokėtojui reikia tik įvesti sumą ir patvirtinti mokėjimą.	Momentinis mokėjimas sutrumpintų sandorio laiką: jei tai būtų avansinis mokėjimas, užsakovas viena diena greičiau pradėtų vykdyti užsakymą, jei galutinis apmokėjimas – pirkėjas galėtų susimokėti atsiimdama s prekes ir sandoris būtų užbaigtas mažiausiai viena diena anksčiau, t. y. 2 procesai būtų atliekami vienu metu.	RTP nuoroda suderinta tarpbankiniu lygmeniu. Apmokėjimas atliekamas vidiniu ar tarpbankiniu SCT Inst (prisijungus iems prie schemos MPT). Gavėjas suformuoja nuorodą. Mokėtojas gauna nuorodą į el. paštą ar SMS. Mokėtojo MPT programėlėje (<i>apps</i>) pagal nuorodą suformuojamas mokėjimo nurodymas. Jis užpildomas visa gavėjui reikalinga informacija.	Vidiniai ir tarpbankiniai SCT Inst mokėjimai. Svarbu, kad mokėtojo ir gavėjo bankas dalyvautų SCT Inst schemeje. Mokėjimai gali būti suformuojami pagal pateiktas sąskaitas faktūras, iš RTP ir QR kodų, svarbus ERP / apskaitos sistemų pritaikymas, kad sąskaitos faktūros atsidurtų apskaitoje ir vėliau būtų susietos su pranešimais apie apmokėjimą tiek pas gavėją, tiek pas mokėtoją.	Viskas vykta taip pat, tik realiu laiku, procesas pagreitėtų mažiausiai viena diena. Reikėtų susiskambinti su buhalteriais (pirkėjo – kad pervestų, užsakovo, kad prisijungtų prie banko, kad patvirtintų pinigų gavimą)	Vidiniai ir tarpbankiniai SCT Inst mokėjimai. Svarbu, kad mokėtojo ir gavėjo bankas dalyvautų SCT Inst schemeje.
----	---	---	--	---	---	--	---	--	--	--

4.	Sprendžiama problema ir nauda	Įvardijama sprendžiama problema arba gaunama nauda mokėtojams (gavėjams) mokėjimo atvejuje, jei būtų naudojama momentinių mokėjimų paslauga.	Momentinis pinigų įskaitymas į gavėjo banko sąskaitą už parduotas prekes arba paslaugas. Prekybininkui pakanka turėti sutartį tik su vienu MPT mokėjimams gauti iš mokėtojų, kurie naudojami SCT Inst pasiekiamais MPT. Lėšas prekybininkai gauna iš karto.	Momentinis pinigų įskaitymas į gavėjo banko sąskaitą už parduotas prekes (paslaugas), alternatyva gryniesiems pinigams. Visada sumokama reikalinga suma, gražos klausimas nekyla. Nereikia papildomos įrangos, pakanka turėti išmanųjį telefoną.	Momentinis pinigų įskaitymas į gavėjo banko sąskaitą už parduotas prekes arba paslaugas, alternatyva gryniesiems pinigams. Visada sumokama reikalinga suma, gražos klausimas nekyla. Nereikia papildomos įrangos, pakanka turėti išmanųjį telefoną ir lipduką su QR kodu.	Galima neturint banko kortelės atsiskaityti vietoje.	Momentinis pinigų įskaitymas į gavėjo banko sąskaitą už parduotas prekes arba paslaugas. Gavėjas gali pateikti unikalų numerį, kodą su RTP, kuris bus įdėtas į mokėjimo nurodymą. Apmokėjus pagal tą numerį ar kodą galima automatizu otai numatyti, už ką mokėta.	Momentinis pinigų įskaitymas į gavėjo banko sąskaitą – greitesnis lėšų judėjimas, greitesnis darbų atlikimas, kai laukiama išankstinio apmokėjimo. Galimybė susieti su kitais verslo procesais – sąskaitų-faktūrų apmokėjimu. Jeigu VMI teiktų ir virtualią kasą, būtų galima susieti su tos kasos operacijų registravimu, apmokėjimu ir deklaravimu VMI. Tada VMI gali suformuoti RTP mokesčiams ir gauti juos iš karto.	Galima neturint banko kortelės atsiskaityti vietoje, jei tai daro darbuotojas, turintis prieigą prie mob. banko, arba susiskambius su buhalterija abiem pusėms.	Momentinis pinigų įskaitymas į gavėjo banko sąskaitą – greitesnis lėšų judėjimas.
----	-------------------------------	--	---	--	---	--	--	---	---	---

5.	Patirtis kitose valstybėse	Pateikiama informacija apie momentinių mokėjimų paslaugos pritaikymą mokėjimo atvejui kitose valstybėse (jeigu yra atitinkmuo).		Standartizavimo, pvz., <i>European Payments Council</i> (EPC)	QR kodo standartizavimo, pvz.: EMVco (globalūs), Kinijos centrinis bankas, Singapūras BLE ir NFC standartizavimo, pvz., globalių ar šalies mastu nėra, vystomos privačios schemas					
6.	Ko reikia, kad momentinių mokėjimų paslauga būtų plačiai pritaikyta mokėjimo atvejui, arba standartizacijos poreikis	Jei žinoma, įvardijamos priežastys, dėl kurių galimai nepavyktų momentinių mokėjimų paslaugą plačiai pritaikyti mokėjimo atvejui, arba poreikis standartizacijai.	SCT Inst pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai. Kadangi įmonė turės pritaikyti vidaus sistemas pranešimų apie gautas lėšas į sąskaitą ir pabaigti pirkimo sesiją, siūloma standartizuoti pranešimą.	SCT Inst pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai. Tikslinga numatyti, kad standartiškai būtų pateikiamas pranešimas į programėlę (<i>apps</i>) kur nurodoma <u>tik suma</u> . Tikslinga	SCT Inst pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai. QR, BLE arba NFC technologijų taikymo standartizavimas mokėtojo ir gavėjo pusėse. MPT programėlės (<i>apps</i>) turi būti	Jei pirkėjas ar pardavėjas nesinaudoja banko programėlėmis telefone (<i>apps</i>), nepritaikoma, nes negalės patikrinti, ar įkrito pinigai.	SCT Inst pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai. RTP pranešimo naudojimas minimas pain.013., todėl siūloma įvertinti jo pakankamumą, reikalingą infrastruktūrą,	Poreikis apsvarstyti pervedimo sumos limito dydį. Kadangi įmonė turės pritaikyti savo sistemas automatizuotai vienam ar daugiau darbuotojų, tada sunkiai pritaikoma, nebent darbuotojas apmokėtų iš	Jei įmonėse galioja sudėtingos pirkimų taisyklės, kai pirkimus turi sankcionuoti vienas ar daugiau darbuotojų, tada sunkiai pritaikoma, nebent darbuotojas apmokėtų iš	Poreikis apsvarstyti pervedimo sumos limito dydį. Kadangi įmonė turės pritaikyti savo sistemas automatizuotai vienam ar daugiau darbuotojų, svarbus informacijos pateikimas SCT Inst laukuose kaip ir SCT pavedimo laukuose.

				įvertinti, ar išraše būtų galima parodyti ribotą informaciją apie mokėtojus, nes mokėtojo duomenų atvaizdavimas prekybininkui gali atgrasinti mokėtoją naudoti tokį mokėjimo būdą. Prekybininkai gali nenorėti gauti informaciją apie mokėtoją (atitiktis DGPR reikalavimams).	pritaikytos skaityti, pvz., QR ir iš to suformuoti mokėjimo nurodymą. Gavėjui pateikiama tik informacija, kurios reikia pardavimui pabaigti.		techninius sprendimus. Galimybė pranešime apie gautą mokėjimą pateikti tam tikrą mokėjimo informaciją, pvz., unikalų numerį kodą. Pranešimai skirtinguose MPT gali skirtis, tai gali riboti galimybę pakeisti MPT. Svarstytinas pranešimo standartizavimas.	laukuose. Svarbus informacijos sugretinimas su dokumentais.	asmeninės sąskaitos, o paskui įmonė jam kompensuotų patirtas išlaidas.	Svarbus informacijos sugretinimas su dokumentais.
7.	Kita	Pateikiama kita svarbi informacija.		LT rinkoje yra tarpbankinio SPL (<i>Standardised Proxy Lookup</i>)					Kai kuriose įmonėse kiekvienas darbuotojas turi po kortelinę banko	Valstybės institucijos turės pritaikyti savo sistemas.

				kūrimo iniciatyvos					sąskaitą, gal galima tas sąskaitas susieti su jų tarnybinių telefonų banko aplikacijom is?	
--	--	--	--	-----------------------	--	--	--	--	---	--

1.3 lentelė. Momentinių mokėjimų panaudojimo atvejai, kai valstybės institucija (G)

Klausimai		Gavėjas – valstybės institucija (P2G, B2G)		
1.	Mokėjimo atvejo (<i>use case</i>) pavadinimas	Įvardijamas konkretus mokėjimo atvejis.	P2G ir B2G mokėjimai pavedimu (banko padalinys arba internetinė bankininkystė)	C2G ir B2G mokėjimai inicijuojami naudojant RTP (<i>Request to pay</i>). Inicijuoti mokėjimą padeda gavėjo atsiųstas mokėjimo prašymas – nuoroda, kurią paspaudus suformuojamas mokėjimo nurodymas.
2.	Mokėjimo atvejo (<i>use case</i>) procesas nenaudojant momentinių mokėjimų paslaugos	Aprašomas dabartinis mokėjimo atvejo procesas, įvardijama šiuo metu naudojama mokėjimo paslauga. Jei mokėjimo atvejo šiuo metu rinkoje nėra, tai nurodoma.	Atliekami vidiniai ir tarpbankiniai SEPA mokėjimai. Dažnai mokėtojai naudoja įmokų formą (labai svarbu su mokėjimu pateikiama informacija). Valstybės įstaigos turi atsidariusios sąskaitas daugelyje bankų, todėl vidiniai mokėjimai vykdomi nedelsiant, tarpbankiniai – pagal kliringo laikus. Šiuo metu daug paslaugų MPT teikia nemokamai.	Dalį funkcionalumo šiuo metu turi įmokų formos (gavėjas dalinai reguliuoja pateikiamą mokėjime informaciją). E. sąskaita (dalinis atitikmuo).
3.	Galimas mokėjimo atvejo (<i>use case</i>) procesas naudojant momentinių mokėjimų paslaugą	Aprašomas procesas, kaip pasikeistų mokėjimo atvejis pritaikius momentinių mokėjimų paslaugą.	Vidiniai ir tarpbankiniai SCT Inst mokėjimai. Pildoma paprasta arba specializuota (pvz., įmokų) mokėjimo forma, naudojamas IBAN sąskaitos numeris.	RTP nuoroda suderinta tarpbankiniu lygmeniu. Apmokėjimas atliekamas vidiniu arba tarpbankiniu SCT Inst (prisijungusiems prie schemos MPT). Gavėjas suformuoja nuorodą su jam reikalinga informacija. RTP nuoroda pateikiama su sąskaita arba į el. paštą, sugeneruojama šalia deklaracijų ir pan.

4.	Sprendžiama problema (nauda)	Įvardijama sprendžiama problema arba gaunama nauda mokėtojams arba gavėjams mokėjimo atvejuje, jei būtų naudojama momentinių mokėjimų paslauga.	Galimybė valstybės institucijoms naudotis vieno langelio principu, t. y. turėti surenkamąsias sąskaitas mažesniame skaičiuje bankų, tačiau mokėjimus gauti nedelsiant.	Momentinis pinigų įskaitymas į gavėjo banko sąskaitą. Gavėjas gali pateikti unikalų numerį, kodą su RTP, kuris bus įtrauktas į mokėjimo nurodymą. Apmokėjus pagal nurodytą numerį ar kodą galima numatyti, už ką mokėta.
5.	Patirtis kitose valstybėse	Pateikiama informacija apie momentinių mokėjimų paslaugos pritaikymą mokėjimo atvejui kitose valstybėse (jeigu yra atitinkmuo).		
6.	Ko reikia, kad momentinių mokėjimų paslauga būtų plačiai pritaikyta mokėjimo atvejui, arba standartizacijos poreikis	Jei žinoma, įvardijamos priežastys, dėl kurių galimai nepavyktų momentinių mokėjimų paslaugą plačiai pritaikyti mokėjimo atvejui, arba poreikis standartizacijai.	Informacijos pateikimas SCT Inst mokėjime turi atitikti valstybės įstaigų reikalavimus mokėjimams. Vienodas informacijos pateikimas skirtinguose bankuose leistų valstybės įstaigoms mažiau investuoti į mokėjimų apdorojimą. SCT Inst gali būti pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai.	SCT Inst gali būti pasirenkami kaip standartiniai mokėjimai. Svarbus informacijos pateikimas SCT Inst laukuose kaip ir SCT pavedimo laukuose. RTP pranešimo naudojimas minimas pain.013., todėl siūloma įvertinti jo pakankamumą, reikalingą infrastruktūrą, techninius sprendimus.
7.	Kita	Pateikiama kita svarbi informacija.		

Bendri momentinių mokėjimų atvejų (*use case*) suderinimo aspektai

1) Didžiausia galima SCT Inst pavidimo suma

EPC SCT Inst schemeje numatyta didžiausia galima SCT Inst mokėjimo suma 15 000 EUR. SCT Inst schemos dalyviai gali tarpusavyje susitarti taikyti didesnę didžiausios galimos mokėjimo sumos limitą. Taip pat mokėtojo bankas gali nuspręsti taikyti mažesnę didžiausios galimos mokėjimo sumos limitą savo klientams siūlydamas momentinį mokėjimą atlikti tam tikru būdu (pvz.: mob. telefonu prekybos vietoje ar pan.).

Didžiausios galimos mokėjimo sumos limitas riboja SCT Inst mokėjimo pritaikomumą (pvz., verslo mokėjimams ar mokėjimams valstybei). Visgi didžiausios galimos mokėjimo sumos limito didinimas sukeltų papildomų kliūčių – tarpbankinės mokėjimo sistemos taiko didžiausią galimą SCT Inst sumą, nesuderinamumas tarptautiniu lygmeniu, sumažėtų laiko tarpas mokėtojui pastebėti klaidingai pateiktą didelės vertės mokėjimą ir jį atšaukti, padidėtų sukčiavimų rizika didelės vertės mokėjimuose ir kita. Didžiausios galimos mokėjimo sumos limitą SCT Inst schemeje galėtų keisti schemos valdytojas.

Siūloma grupės pozicija:

- grupė pritaria, kad šiuo metu nėra poreikio susitarti dėl didžiausios galimos mokėjimo sumos limito didinimo;
- grupė pritaria, kad didžiausios galimos mokėjimo sumos limito didinimo klausimas bus persvarstytas po vienu metų atsižvelgiant į rinkos poreikius arba anksčiau, jei šis klausimas bus keliamas EPC. Diskusiją dėl klausimo inicijuos LB;
- grupė pritaria, kad mažesnio mokėjimo sumos limito nustatymas yra kiekvieno MPT konkurencinis sprendimas, tačiau klientai turi būti aiškiai informuojami apie limitus.

2) Kainos nustatymas remiantis Tarptautinių mokėjimų reglamentu (924/2009)

Tarptautinių mokėjimų reglamentas (924/2009) (toliau – Reglamentas) nustato, kad tarptautinio mokėjimo eurais ES šalyse kaina turi būti ta pati, kaip ir atitinkamo nacionalinio mokėjimo kaina. Lietuvos banko ekspertų nuomone, laikantis Reglamento nuostatų, tarptautinio SCT Inst ir vietinio SCT Inst eurais kaina turėtų būti vienoda, o SCT ir SCT Inst nėra laikomi atitinkamais mokėjimais, todėl jų įkainiai gali skirtis.

Užsienio šalių patirtis (europinė palyginamoji studija „[Are Instant Retail Payments Becoming the New Normal? A Comparative Study](#)“) rodo, kad didesni įkainiai riboja SCT Inst paslaugos naudojimą šalyse, todėl kainodara turi didelę įtaką paslaugos paplitimui. Grupė pritaria, kad, siekiant SCT Inst paplitimo Lietuvoje svarbu, kad SCT Inst kainodara būtų ne blogesnė nei SCT (tiek pavieniais mokėjimo įkainiais, tiek įtraukimu į krepšelinę kainodarą), tačiau pažymi, kad paslaugos kainodara yra kiekvieno MPT pasirinkimas.

Siūloma grupės pozicija:

- grupė sutinka su nuomone, kad SCT Inst kainodara turėtų būti ne blogesnė nei SCT, siekiant SCT Inst plėtrą. Tačiau paslaugų kainodara yra kiekvieno MPT pasirinkimas, todėl rekomendacijų šiuo klausimu grupė neteikia.

3) SCT Inst pasiekiamos sąskaitos

Rinkos praktika rodo, kad kai MPT, kuris yra prisijungęs prie SCT Inst schemos, automatiškai nesudaro galimybės visiems klientams gauti SCT Inst į visas pas jį atidarytas mokėjimo sąskaitas, arba tokią galimybę sudaro tik daliai savo klientų (lėšų gavėjų), sukelia kliūčių SCT Inst paslaugos paplitimui. Taip pat paslaugos paplitimui svarbu, kad lėšų gavėjams nekiltų papildomų kliūčių, norint gauti SCT Inst į savo sąskaitą (pvz., gavėjo MPT nereikalautų savo kliento (lėšų gavėjo) aktyvių veiksmų dėl sąskaitos pasiekiamumo).

Siūloma grupės pozicija:

- grupė rekomenduoja MPT, kurie yra prisijungęs prie SCT Inst schemos, automatiškai sudaryti sąlygas visiems savo klientams gauti SCT Inst mokėjimus į visas atidarytas mokėjimo sąskaitas (be kliento aktyvių veiksmų).

4) Kliento pasirinkimas tarp SCT ir SCT Inst

MPT gali netiesiogiai skatinti klientus naudotis konkrečiomis mokėjimo priemonėmis – mokėjimo būdo standartinis (*default*) parinkimas (pvz., SCT Inst vietoje SCT) skatina klientus naudotis jiems standartiškai siūlomu pasirinkimu. SCT Inst mokėtojai ir gavėjai yra palankesnė paslauga nei SCT (jeigu paslaugų kainodara vienoda ir su sąlyga, kad mokėjimą galima įvykdyti pagal SCT Inst schemą, pavyzdžiui, mokėjimo suma neviršija maksimalios leistinos sumos). MPT turėtų būti suinteresuotas siūlyti klientui palankiausią paslaugą kaip standartinį pasirinkimą.

Siūloma grupės pozicija:

- grupė rekomenduoja MPT SCT Inst siūlyti klientui kaip standartinį mokėjimą (*default*), jei SCT Inst galima naudoti mokėtojo inicijuojamam mokėjimui ir SCT Inst kainodara nėra blogesnė nei SCT.

5) Informacija mokėtojai apie SCT Inst pasiekiamas sąskaitas (kaip sužinoti, ar pasiekiamos)

Mokėtojai yra svarbu prieš atliekant mokėjimą žinoti, ar mokėjimas bus atliekamas kaip SCT Inst ar SCT. Aiškų informacijos pateikimas reikalingas norint išvengti „nusivylimų“ paslauga, tai ypač svarbu pristatant naują paslaugą rinkai.

Jeigu mokėtojai inicijavus SCT Inst ir MPT nustačius, kad SCT Inst negali būti atliktas, nes gavėjo sąskaita yra nepasiekiamas, mokėtojas turi būti apie tai informuojamas nedelsiant. Mokėtojai turi būti nurodoma priežastis, kad SCT Inst nebuvo atliktas, nes gavėjo sąskaita yra nepasiekiamas. Vietoj nepavykusio įvykdyti SCT Inst negali būti automatiškai, be atskiro mokėtojo patvirtinimo, vykdomas SCT.

Siūloma grupės pozicija:

- grupė rekomenduoja MPT sudaryti galimybes mokėtojai prieš inicijuojant SCT Inst matyti, ar gavėjo MPT priima SCT Inst;
- grupė pritaria, jeigu SCT Inst buvo inicijuotas gavėjui, kurio sąskaita nėra pasiekiamas SCT Inst, mokėtojas turi būti nedelsiant informuojamas, kad gavėjo sąskaita nėra pasiekiamas SCT Inst;
- grupė pritaria, kad vietoj inicijuoto SCT Inst negali būti automatiškai atliekamas SCT be atskiro mokėtojo patvirtinimo.

6) Galimybė inicijuoti SCT Inst įvedant bet kokios SCT Inst pasiekiamos šalies IBAN, neapsiribojant tik standartizuotu pakaitiniu identifikatoriumi

SCT Inst schema sukurta siekiant užtikrinti tarptautinį pasiekiamumą. ECB, nagrinėdamas potencialius barjerus SCT Inst paslaugos paplitimui ir išnagrinėjęs esamas paslaugas Europoje, pažymi, kad galimybė įvesti tik tam tikros šalies IBAN ir (arba) telefono numerį yra barjeras SCT Inst paslaugos tarptautiniam pasiekiamumui.

SCT Inst dažniausiai inicijuojamas naudojantis standartizuotu pakaitiniu identifikatoriumi, pvz., telefono numeriu, tai apsunkina tarptautinį pasiekiamumą. MPT, kuris siūlo SCT Inst paslaugas, tarptautiniam pasiekiamumui užtikrinti turi bent vienu kanalu (pvz., interneto banke) sudaryti galimybę mokėtojui inicijuoti SCT Inst naudojant bet kokios SCT Inst mokėjimams pasiekiamos šalies IBAN sąskaitos numerį (neapsiribojant lietuvišku IBAN).

Siūloma grupės pozicija:

- *grupė rekomenduoja visiems MPT, teikiantiems SCT Inst paslaugą, sudaryti galimybę mokėtojui bent vienu kanalu (pvz., interneto banke) inicijuoti SCT Inst mokėjimus pagal bet kokios šalies, pasiekiamos SCT Inst mokėjimams, IBAN sąskaitos numerį, neapsiribojant LT IBAN.*

7) Lietuviškų raidžių naudojimas SCT Inst mokėjimuose

Norint SCT Inst mokėjimuose naudoti lietuviškas raides, reikia susitarimo tarp MPT. Lietuviškų raidžių naudojimas SCT Inst yra aktualiausias, kai SCT Inst inicijuojamas pildant mokėjimo paskirtį. SCT paslaugoje MPT sudarė susitarimą leisti naudoti LT raides, todėl, siekiant nebloginti vartotojų patirties naudojantis SCT Inst, ši galimybė yra aktuali SCT Inst mokėjimuose.

Siūloma grupės pozicija:

- *grupė sutinka, kad SCT Inst mokėjimuose turi būti sudaryta galimybė naudoti LT raides;*
- *grupė rekomenduoja keisti SCT susitarimą dėl lietuviškų raidžių naudojimo papildant SCT Inst paslauga.*

8) Klientams pateikiamų pildyti laukų aibė inicijuojant SCT Inst

Inicijuojant SCT MPT klientams suteikiama galimybė užpildyti daugybę laukų, kur galima nurodyti gavėjui reikalingą informaciją, pavyzdžiui, pradinį mokėtoją, mokėtojo kodą gavėjo informacinėje sistemoje, įmokos kodą. Įmokos kodo laukas yra vienas iš kritiškai svarbių laukų daliai įmonių ir valstybės įstaigų, nes įmokos kodo lauke pateikta informacija leidžia atpažinti mokėjimą gavėjui. Siekiant SCT Inst paplitimo, inicijuojant SCT Inst, turi būti sudaryta galimybė mokėjimo inicijavimo kanale užpildyti tuos pačius mokėjimo nurodymo laukus, kurie pateikiami inicijuojant SCT.

Siūloma grupės pozicija:

- *grupė rekomenduoja MPT sudaryti galimybę atliekant SCT Inst mokėjimą užpildyti tokią pačią laukų aibę kaip ir atliekant SCT tame pačiame mokėjimo inicijavimo kanale, jeigu SCT Inst schema palaiko tokius laukus.*

9) Informacijos perdavimas pagal [įmoku techninę specifikaciją](#) (SCT tai buvo sutarta)

Visi MPT, teikiantys įmoku paslaugą, yra pasirenkę įmoku, pateikiamų pildant specializuotas įmoku formas, informaciją lėšų gavėjui teikti SCT pildant pagal įmoku techninę specifikaciją. Siekiant SCT Inst paplitimo įmoku mokėjimuose, jeigu MPT atlikdamas įmoku mokėjimą SCT šiuo metu pildo pagal įmoku techninę specifikaciją, tai šią specifikaciją turėtų naudoti ir tada, jei įmoku mokėjimą atliks naudodamasis SCT Inst paslauga.

Įmokas gaunančios įmonės (gavėjai) su SCT mokėjimais gauna ir informaciją pagal įmoku techninę specifikaciją. Šią informaciją įmonės pasiima iš savo MPT jo suteikiamomis priemonėmis, kad galėtų automatiškai įrašyti minėtą informaciją į savo informacines sistemas. Kai gavėjo MPT suteikia gavėjams priemones gauti SCT mokėjimuose pateikiamą informaciją pagal įmoku techninę specifikaciją, tokias pat priemones gavėjo MPT turi suteikti ir kai informacija pagal įmoku techninę specifikaciją patiekama SCT Inst mokėjimuose.

Siūloma grupės pozicija:

- grupė rekomenduoja MPT, kurie teikia įmoku paslaugą mokėtojams, naudoti įmoku techninę specifikaciją SCT Inst mokėjimuose tais atvejais, kai šią specifikaciją naudoja SCT mokėjimuose;
- MPT, kurie teikia paslaugas įmokas gaunančioms įmonėms naudojant įmoku techninę specifikaciją, sudaro sąlygas šioms įmonėms gauti informaciją iš SCT Inst laukų taip pat, kaip ir iš SCT laukų.

10) Siuntėjo ir gavėjo informavimas (ar turi būti privalomas)

Siuntėjo ir gavėjo informavimas apie mokėjimo įvykdymą ne tik sąskaitos išrašė, bet ir papildomu nedelsiant pateiktu pranešimu, yra pridėtinė vertė tiek mokėtojui, tiek gavėjui. Tai leidžia geriau pritaikyti SCT Inst skirtinguose mokėjimo atvejuose.

Mokėtojo informavimas nedelsiant apie neįvykdytą SCT Inst mokėjimą užtikrina tinkamą jo informavimą ir leidžia priimti sprendimus dėl tolesnių veiksmų (pvz., inicijuoti SCT). Atsižvelgus į tai, mokėtojo informavimas nedelsiant apie mokėjimo įvykdymo būklę (įvykdytas ar neįvykdytas) turi būti pateikiamas kaip standartinė paslauga su SCT Inst.

Siūloma grupės pozicija:

- grupė rekomenduoja MPT mokėtojo informavimą nedelsiant apie mokėjimo įvykdymo būklę siūlyti klientams kaip standartinę paslaugą;
- gavėjo informavimas pranešimu sukuria gavėjui pridėtinę vertę, todėl grupė pritaria, kad tai laikoma papildoma pridėtine verte ir yra kiekvieno MPT pasirinkimas.

11) Mokėtojo duomenų pateikimas gavėjui

Naudojant SCT Inst mokėjimus lėšų mokėtojas ir lėšų gavėjas savo sąskaitų išrašuose matys informaciją apie vienas kitą. Gavėjas gauna mokėtojo duomenis (bent jau vardą, pavardę ir sąskaitos IBAN numerį) su momentiniu mokėjimu. SCT Inst schema nenumato išimčių išrašui. Todėl mokant momentiniu mokėjimu prekybininkui, kurio mokėtojas nepažįsta, jis gali jaustis nejaukiai.

Prekybininkui paprastai svarbu gauti pranešimą apie su momentiniu mokėjimu gautų lėšų įskaitymą nedelsiant. Šio pranešimo turinys ir forma yra gavėjo MPT pasirinkimas, kaip ši paslauga teikiama gavėjui. Tačiau siekiant sudaryti palankią mokėtojo patirtį šis pranešimas neturėtų pateikti išsamios informacijos apie mokėtoją. Pakaktų pateikti informaciją apie įskaitytą lėšų sumą. Kai kuriais atvejais gavėjui to gali nepakakti, tada jam galėtų būti pateikiama operacijos atpažinimo informacija (unikalus

operacijos numeris, gavėjo prekybinės vietos identifikatorius ar pan.), jeigu dėl tokios informacijos atspindėjimo momentinio mokėjimo nurodyme susitaria mokėtojo ir gavėjo MPT. Tokiu atveju mokėtoju iniciuojant momentinį mokėjimą gavėjui reikalinga informacija būtų dedama į suderintą SCT Inst nurodymo lauką.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad prekybininko išrašė gauta informacija negali būti naudojama jokiems kitiems tikslams kaip tik su mokėjimais susijusiems tikslams. Jeigu gautą informaciją – mokėtojų vardus ir pavardes – gavėjas bandytų panaudoti reklamai ar kitiems tikslams, jis turėtų laikytis bendrų asmens duomenų apsaugos reikalavimų.

Dabartinėms taisyklėms dėl gavėjui pateikiamų mokėtojo duomenų pakeisti reikėtų pakeisti SCT Inst schemos taisyklės.

Siūloma grupės pozicija:

- *kai prekybininkui, kuriam mokama momentiniu mokėjimu, nedelsiant po gautų lėšų įskaitymo pateikiamas pranešimas apie tai, šiame pranešime turėtų būti pateikiama tik gauta lėšų suma;*
- *kai mokėtojo ir gavėjo MPT yra prisijungę prie susitarimo dėl gavėjui aktualios informacijos operacijai atpažinti pateikimo suderintame SCT Inst nurodymo lauke, nedelsiant po gautų lėšų įskaitymo gavėjui pateikiamame pranešime gali būti pateikiama ši informacija.*

12) Palūkanoms apskaičiuoti taikoma diena (angl. *value date*) (šis klausimas sprendžiamas ECB AMI-Pay (Advisory Group on Market Infrastructures for Payments))

Vykdamas SCT Inst tarp skirtingų kredito įstaigų¹² gali kilti klausimas, kaip turėtų būti skaičiuojamos palūkanos už lėšų likutį kredito įstaigos kliento mokėjimo sąskaitoje savaitgaliais ir švenčių dienomis. Tuo metu lėšos nuo kliento sąskaitos vienoje kredito įstaigoje nurašomos ir įrašomos į kitos kredito įstaigos kliento sąskaitą per keletą sekundžių. Tačiau lėšos tarp kredito įstaigų sąskaitų centriniame banke, kur skaičiuojamos palūkanos, nėra pervedamos. Todėl gaunasi, kad mokėtojo kredito įstaigai bus skaičiuojamos palūkanos, nors mokėtojo sąskaitoje lėšų jau nebus, o gavėjo kredito įstaigai nebus skaičiuojamos palūkanos, nors gavėjo sąskaitoje lėšos jau bus. Šios kredito įstaigos turėtų nuspręsti, nuo kurios dienos skaičiuoti palūkanas už likutį kliento sąskaitoje – nuo faktiškos lėšų nurašymo (įrašymo) į kliento sąskaitą dienos ar pagal kredito įstaigos lėšų likučio pasikeitimo sąskaitoje centriniame banke dienas. Tada mokėtojas galėtų gauti palūkanas už sąskaitoje nesantį lėšų likutį, o gavėjas negautų palūkanų už sąskaitoje jau įskaitytas lėšas.

AMI-Pay grupė sutarė, kad geriausia rinkos praktika – palūkanų skaičiavimui taikyti kalendorines dienas, kai įvykdomas mokėjimas, t. y. pasikeičia lėšų likutis mokėtojo ir gavėjo sąskaitose. Tačiau kredito įstaigos turi teisę pasirinkti jiems priimtinausią praktiką.

Lietuvoje nėra praktikos skaičiuoti palūkanas klientams už likučius mokėjimo sąskaitose. Tai iš dalies lemia ECB nustatytas palūkanų normų lygis bei likvidumo valdymo praktikos. Tačiau pasikeitus aplinkos sąlygoms kredito įstaigos gali pradėti taikyti palūkanų skaičiavimo praktiką.

Siūloma grupės pozicija:

- *kredito įstaigoms rekomenduojama laikytis AMI-Pay grupės sutartos geriausios rinkos praktikos dėl palūkanoms apskaičiuoti taikomos dienos.*

---

¹² Šis klausimas aktualus tik kredito įstaigoms, nes jos gali mokėti palūkanas už likučius mokėjimo sąskaitose.

13) Lėšų nurašymo nuo sąskaitos klausimas

Pagal įsigaliojusius Mokėjimų įstatymo pakeitimus, įgyvendinančius PSD2 direktyvą, mokėjimo paslaugų teikėjai nuo 2019 m. spalio 20 d. turės koreguoti šiuo metu vyraujančią praktiką dėl mokėjimo gavimo ir lėšų nurašymo momento – įsigaliojus įstatymo pakeitimams nebus galima nurašyti lėšų iš kliento sąskaitos anksčiau nei mokėjimo nurodymo gavimo momentas. Tai aktualu, kai mokėjimas yra inicijuojamas mokėjimo paslaugų teikėjo ne darbo metu, ir gavimo momentas būtų artimiausia darbo diena. Momentiniai mokėjimai leistų šį Mokėjimų įstatymo reikalavimą įgyvendinti tiesiog teikiant SCT Inst mokėjimus. Tada mokėjimo gavimo momentas, mokėjimo vykdymas ir lėšų nurašymas nuo sąskaitos praktiškai įvyksta tuo pačiu metu.

Siūloma grupės pozicija:

– grupės nariai rekomenduoja MPT įgyvendinant Mokėjimų įstatymo nuostatą panaudoti SCT Inst mokėjimus.

3 priedas

Momentinių mokėjimų integracijos į verslo ir viešojo administravimo procesus užduoties grupės sudėtis

Atstovaujamas sektorius	Mokėjimų taryboje atstovaujama institucija	Nariai
Valstybės įstaigos	Lietuvos bankas	Tomas Karpavičius
	Lietuvos bankas	Živilė Dumbauskienė
	Lietuvos bankas	Jurgita Šimkonė
	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Joana Daukševič
Mokėjimo paslaugų teikėjai	Lietuvos bankų asociacija	Mantas Zalatorius
	Lietuvos bankų asociacija	Ramūnas Strauka
	Lietuvos bankų asociacija	Jonas Vyšniauskas
	Lietuvos bankų asociacija	Andrius Kamarauskas
	Lietuvos bankų asociacija	Vita Savanevičiūtė
	Lietuvos bankų asociacija	Gintautas Giržadas
	Fintech Lietuva	Rišardas Bedulskis
	Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija	Kęstutis Gataveckas
	Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija	Andrius Karaliūnas
	Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija	Neringa Knyvienė
	Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija	Antanas Muliolis
	Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija	Šarūnas Stanislovėnas
	Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija	Mindaugas Vilkelis
	Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija	Ingrida Čegyė-Grinienė
Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija	Andrius Vosylius	
Mokėjimo paslaugų naudotojai	Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba	Irena Knezytė
	Lietuvos prekybos pramonės ir amatų rūmų asociacija	Gabrielius Bilkštys
	Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas	Rūtenis Paukštė
Akademija	Mykolo Romerio universitetas	Marius Laurinaitis
Stebėtojai	Fitek LT, UAB	Paulius Augulis
	UAB „Mobilieji mokėjimai“	Dainius Burneika
	Fintech Hub LT	Titas Budrys